

İyi Tarım Uygulamaları (İTU) Nedir?

Çevre, insan ve hayvan sağlığına zarar vermeyen bir tarımsal üretimin yapılması, doğal kaynakların korunması, tarımda izlenebilirlik ile sürdürülebilirlik ile gıda güvenliğinin sağlanması amacıyla yapılan tarımsal üretim modeline iyi tarım denir.

Amaçlar:

- Çevre, insan ve hayvan sağlığına zarar vermeyen bir tarımsal üretimin yapılması
- Doğal kaynakların korunması
- Tarımda izlenebilirlik ve sürdürülebilirlik
- Gıda güvenliğinin sağlanmasıdır.

AB' de 1999' da 14 perakendeci firmanın bir araya gelerek oluşturduğu Avrupa Perakendeciler Ürün Çalışma Grubu (EUREP; Euro Retailer Producer Group), satın alacakları tarım ürünlerinde aranacak standartları, “ İyi Tarım Uygulamaları” protokolu (GAP; Good Agriculture Practices) şeklinde yayınlamıştır. EUREP, tarım ürünlerinin protokol kurallarına uygunluğunun kontrolü ve sertifikalandırma işlemlerinin yürütülmesi amacıyla da 2001 yılında EUREPGAP Teknik ve standartlar komitesini kurarak, İTU sertifikalandırma işlemlerine başlamıştır.

Günümüzde ise AB' de İTU standardı geliştirilerek beş farklı alan ve isimde uygulanmaktadır. Taze Meyve – Sebze, Çiçek ve Süs Bitkileri İTU Belgesi, Entegre Tarım İşletmesi Sistem Güvence Belgesi, Entegre Su Ürünleri Sistem Güvence Belgesi, Kahve (Yeşil) İTU Belgesi.

İyi Tarım Uygulamalarının Kapsamı

İyi Tarım Uygulamaları tarımsal üretimin çevre, insan ve hayvan sağlığına zarar vermeyecek şekilde kontrollü olarak yapıldığı,

bu üretimin sonucunda elde edilen ürünün sertifikalandırılarak tüketiciye ulaştırıldığı işlemler zinciri akla gelmektedir.

Kapsadığı hususlar;

1. Gıda güvenliğine yönelik tedbirler
2. Çevreyi ve toprağı korumaya yönelik tedbirler
3. Üreticilerin ve tarım işçilerinin sağlık, güvenlik ve refahına yönelik tedbirler iyi tarım uygulamalarını oluşturur.

İTU Nasıl Yapılır?

Karar vermeden önce üretim alanında daha önce yetiştirilen ürün veya tarımsal faaliyetler bilinmeli, insan sağlığı ve çevreye olan etkileri değerlendirilmeli, kontrol altına alınamayacak riskler söz konusu ise bu alanlar iyi Tarım Uygulamalarında kullanılmamalıdır.

Üreticiler, üretim kararını vermeden önce risk değerlendirilmesi yapılmalıdır

İyi Tarım yapmaya karar verdikten sonra yapılacak ilk iş, İTU konusunda yetkilendirilmiş kuruluşlara başvurarak üretim sürecinin kayıt altına alınmasını sağlamaktır.

Üretim sırasında yapılan bütün işlemler çiftçiler tarafından kayıt altına alınmalı ve daha sonra yapılacak kontroller için saklı tutulmalıdır.

Toprağın işlenmesinde, erozyonu azaltacak ve toprağın fiziksel yapısını koruyacak teknikler kullanılmalı.

Seçilen çeşitler virüsten ari, hastalık ve zararlılara karşı dayanıklı olmalı, tohum, fide veya fidan kullanılmalı.

Uygun zamanda ve miktarda gübre kullanımı için toprak analizleri yılda en az bir defa, yaprak analizleri ihtiyaç duyulduğunda yaptırılmalı. Gübreleme, toprak yapısına göre hangi gübrenin uygun olduğunu belirledikten sonra, bitkinin ihtiyaç duyduğu miktarda ve zamanda yapılmalıdır.

Su kaynaklarını en iyi şekilde değerlendirilebilecek ve bitkinin ihtiyaç duyacağı suyu temin edebilecek sulama sistemleri kurulmalı. Sulama için asla atık su (kanalizasyon suyu) kullanılmamalıdır.

Hastalık ve zararlılarla mücadele "Entegre Mücadele Teknik Talimatları" doğrultusunda öncelikle kültürel tedbirler, mekanik mücadele, biyolojik mücadele veya biyoteknik yöntemler uygulanmalı. Son çare olarak kimyasal mücadele yapılmalıdır.

Bütün pestisit uygulamaları ile ilgili kayıtlar tutulmalı, kalıntı analizlerinin sıklığı, risk değerlendirmelerine göre yapılmalı. Maksimum kalıntı limitlerinin aşılması durumunda ise bir acil eylem planı mevcut olmalıdır.

Hasat, hijyenik koşullarda yapılmalı.

Tarım işletmesindeki bütün olası atık ürünler (karton, plastik, ürün kalıntısı, yağ vb.) ile muhtemel kirlilik kaynakları (kimyasallar, yağ, yakıt, ses, ışık kalıntı, paketleme evinden çıkan akıntılar) belirtilmelidir.

Tarımsal kimyasalları kullanan, taşıyan ve uygulayan işçilere bu konuda eğitim verilmeli; işletmede ilk yardım eğitimi alan kişiler bulunmalıdır.

Ürününüz, Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca yetkilendirilmiş kuruluşlar tarafından İyi Tarım Ürünü Sertifikası ile belgelendirilir. İTU ile üretilen ürünler tüketicinin daima tercih edeceği güvenilir gıdalardır.

Niçin İyi Tarım Uygulamaları?

- İyi Tarım uygulamaları ile yaşadığımız çevreyi koruruz
- İTU yapsan üretici sağlıklı hayatın dostudur. Hem kendisinin ve çalışanlarının hem de sunduğu güvenilir tarım ürünleriyle tüketicinin sağlığını korur.
- İyi tarım ürünleri, halkın sağlıklı yaşam ve sağlıklı tüketim yapma bilincini geliştirir
- İyi tarım uygulamaları ürünün güvenilirliğini ve kalitesini artırdığı için dış pazarlara daha kolay ihraç imkânı sağlar.
- Rekabet gücünün ve pazarlama imkânlarının gelişmesi sayesinde üretici daha fazla kazanç elde etmeye başlar.
- İTU tarımda çalışan işçilerin sosyal haklarında da iyileşme sağlar.

Globalgap ve Ülkemizde İTU Çalışmaları

Özellikle Avrupa Birliği ülkelerindeki yaş meyve, sebze pazarının %70-80'lik kısmına hâkim büyük perakendeci kuruluşlar tüketicilerin güvenilir gıda taleplerini karşılamak üzere 1997 yılında EUREP adı altında (Euro Retailer Producer Group-EUREP) bir araya gelmişlerdir. 1999 yılında ise öncelikle yaş meyve sebze de iyi tarım uygulamalarının esasları belirlenerek EUREPGAP adı altında yayınlanmışlardır. Avrupa ülkelerinde başlatılan bu uygulama dünya genelinde genişleyerek, ChileGAP,

ChinaGAP, KenyaGAP, MexicoGAP, JGAP (Japon) ve en son ThaiGAP'ın oluşması ile dünya geneline yayılmıştır. Bu gelişmelerin sonucunda 7 Eylül 2007 tarihinden itibaren EUREPGAP artık **GLOBALGAP** olarak tanımlanmaktadır. 2007 yılı itibariye, bu organizasyon içerisinde yaklaşık 80 ülkede 80.000 sertifikalı üretici iyi tarım uygulamaları yapmaktadır.

2003 yılından itibaren, Avrupa ülkelerine yönelik ihracat yapan yaş meyve sebze sektöründe, Eurepgap kriterlerine göre iyi tarım uygulamaları yapılmaktadır. 2004 yılı itibariyle Türkiye'de Eurepgap sertifikalı alan 2905 ha. sertifikalı üretici sayısı ise 102'dir. Ancak yıllar itibariyle iyi tarım uygulaması yapan üretici sayısında önemli oranda artış yaşanmıştır. 2006 yılı itibariyle Eurepgap sertifikasına sahip üretici sayısı 3222'ye, **2007 yılı sonu itibariyle 6.905** üreticiye ulaşmıştır. Bu gelişmeler ile 2004 yılına kadar Eurepgap (Globalgap) kapsamında belgelendirme yapılan 41 ülke arasında 31. sırada yer alan Türkiye, **2007 yılı sonu itibariyle 85 ülke arasında 4. sıraya yükselmiştir.**

Adres : P.K. 27 Erdemli-Mersin
Web : <http://arastirma.tarim.gov.tr/alata>
E-Posta : alata@gthb.gov.tr
Santral : 0 324 518 00 52
Belgegeçer : 0 324 518 00 80

T.C.

GIDA, TARIM ve HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü
Erdemli-Mersin

İyi Tarım Uygulamaları
O. Sedat SUBAŞI
Ziraat Yüksek Mühendisi

Erdemli-2015